**Komission ehdotus EU:n monivuotiseksi rahoituskehykseksi (MFF) vuosille 2028–2034 (E 73/2025 vp ja U 48/2025 vp)**

**Komission tavoitteet**

- Aiempaa **yksinkertaisempi, läpinäkyvämpi ja poliittisia prioriteetteja** paremmin vastaava kehys
- Selvästi nykyistä **joustavampi** kehys, jonka avulla pystyttäisiin paremmin vastaamaan unionin muuttuviin tarpeisiin
- Ehdotus vuosien 2028–2034 monivuotiseksi rahoituskehykseksi jakautuisi neljään pääotsakkeeseen (nykyisin seitsemän), joista 3 vastaisi talousarviosta tuettavia unionin tärkeimpiä toiminta-aloja ja joissa keskitytään yhteisten poliittisten painopisteiden toteuttamiseen. Otsakkeet:
    1. Jäsenvaltioille suoraan kohdennettava, kansallisiin suunnitelmiin perustuva rahoitus (sis. mm. maatalous, koheesio, sisäasiat ja rajaturvallisuus)
    2. Kilpailukyky, vauraus ja turvallisuus (sis. mm. kilpailukykyrahasto, Horisontti Eurooppa- ja Erasmus+ -ohjelmat sekä pienempiä ohjelmia kuten oikeusalan ohjelma)
    3. Globaali Eurooppa -väline
    4. EU:n hallintomenot

**Kehysehdotuksen kokonaistaso (kiintein 2025 hinnoin)**

- Ehdotuksen kokonaistaso yhteensä **1 893 mrd. euroa** sitoumuksina, eli noin 1,35 % EU:n BKTL:stä
    - Sis. kehyksen lisäksi ulkopuolelle ehdotetut erityisvälineet (joustoväline, Ukraina-varaus ja Euroopan rauhanrahasto)
- Nykykauden vastaavat luvut ovat 1 312 mrd. euroa (ml. kehyksen ulkopuoliset erityisvälineet ja Euroopan rauhanrahasto) eli noin 1,04 % EU:n BKTL:stä.
- Ehdotus noin 580 mrd. euroa nykyistä rahoituskehystä suurempi.

**Keskeisiä uusia elementtejä komission ehdotuksessa**

- **Lainarahoitteisuus**: Kriisimekanismi (0,25% BKTL:stä) ja Catalyst Europe -väline (134 mrd)
- **Ehdollisuus ja tulosperusteisuus**: ehdollisuusasetus koskien oikeusvaltioperiaatteen noudattamista jäsenvaltioissa edelleen voimassa, lisäksi komissio ehdottaa ennakollista ehdollisuutta oikeusvaltioperiaatteeseen ja perusoikeuskirjaan nojaten; Ehdotukseen sisältyvä tuloksellisuusasetus parantaa rahoituksen käytön seurantaa ja läpinäkyvyyttä
- **Joustavuuden lisääminen**:
    1) laajempien ohjelmakokonaisuuksien avulla, jolloin rahoitusta olisi tehokkaammin uudelleenkohdennettavissa kokonaisuuden sisällä,
    2) sisällyttämällä rahoitusohjelmiin enemmän ohjelmoimatonta rahoitusta,
    3) kasvattamalla kehyksen ulkopuolista joustovälinettä ja
    4) perustamalla erillinen kehyksen ulkopuolinen ja lainarahoitteinen kriisimekanismi

**Keskeisimpiä Suomen kantoja (E 73/2025 vp ja U 48/2025 vp)**

- Tuki rakenteen yksinkertaistamiselle, joustavuuden lisäämiselle ja sisällöllisille painopisteille (puolustus ja kilpailukyky)
- Kokonaistaso liian korkea: ”*On välttämätöntä löytää taso, joka ei kasvattaisi maksutaakkaamme kohtuuttomasti, mutta mahdollistaisi keskeiset painotukset, kuten puolustuksen ja kilpailukyvyn vahvistamisen, ja turvaisi merkittävimpiä saantojamme, kuten maatalouden rahoituksen.*”
- Lainarahoitteisiin välineisiin kielteinen suhtautuminen
- Ennakolliselle ehdollisuudelle ja tulosperusteisuuden vahvistamiselle tuki: ”*Suomelle on keskeistä, että tulevaan rahoituskehykseen ja siihen kytkeytyvään muuhunkin EU-rahoitukseen sovelletaan mahdollisimman vahvaa ja vähintäänkin nykyistä vastaavaa ehdollisuutta, kuten oikeusvaltioperiaatteen noudattamiseen kytkeytyvä ehdollisuus.*”

- Turvallisuus ja puolustus: Tukea suunnattava erityisesti itäisen etulinjan maille: ”*Erityistä huomiota tulisi kiinnittää Suomen ainutlaatuiseen asemaan itäisenä ulkorajavaltiona ja samalla EU-budjetin nettomaksajana.”*
- Ukrainan tuen rahoitusesityksen määrälle ja mallille tuki
- Tuki kilpailukykyrahoituksen merkittävälle kasvattamiselle: ”*Suomi pitää myös oikeansuuntaisina esityksiä investointien lisäämiseksi etenkin osaajien liikkuvuuteen (Erasmus+), mutta myös koulutukseen, luoviin aloihin, demokratiaan ja eurooppalaisiin arvoihin ja tunnistaa näiden merkityksen kilpailukyvylle ja kokonaisturvallisuudelle.”*

**Aikataulu**

- Tanskan puheenjohtajuuskaudella tavoitteena on laatia ensimmäinen alustava luonnos nk. neuvottelulaatikoksi (ilman numeroita)
- Ensimmäinen päämiestason keskustelu järjestetään joulukuussa 2025
- Keväällä Kypros jatkaa työstämistä ja syksyllä 2026 Irlannin puheenjohtajuuskaudella päätettäneen neuvostotyöskentely ja tavoitteena on antaa neuvottelulaatikko Eurooppa-neuvoston puheenjohtajalla päämiestason sovun pohjaksi
- Tavanomaisessa aikataulussa sopu saavutettaisiin loppuvuodesta 2026 tai kuitenkin viimeistään maaliskuun 2027 Eurooppa-neuvostossa